

PLAN NAȚIONAL DE DEZVOLTARE pentru anii 2024-2026

INTRODUCERE

O caracteristică distinctivă a Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (în continuare – *SND*)¹ constă în responsabilizarea autorităților publice în implementarea acesteia, prin dezvoltarea unui mecanism coerent de implementare, care să asigure o sincronizare clară dintre SND, strategiile sectoriale și instituționale și cadrul de planificare bugetară. Pentru a asigura realizarea acestui deziderat, Cadrul de planificare strategică, stabilit conform Hotărârii Guvernului nr. 386/2020, prevede elaborarea Planului național de dezvoltare.

Planul național de dezvoltare pentru anii 2024-2026 (în continuare – *Plan*) reprezintă principalul document care stabilește prioritățile de politici publice ale Guvernului pentru o perioadă de trei ani și conține direcțiile prioritare și măsurile pentru implementarea obiectivelor strategice ale țării. Documentul asigură operaționalizarea prevederilor SND, Programului de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană” și ale angajamentelor internaționale, inclusiv ale Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (în continuare – *Acordul de Asociere RM- UE*), Agenda de Asociere RM-UE 2021–2027, angajamentele care derivă din statutul de țară candidată la aderarea la UE, Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030.

Prezentul Plan reprezintă un document ciclic, care va fi actualizat anual în perioada martie-iunie, constituind documentul de referință în procesul de elaborare a Cadrului bugetar pe termen mediu. Planul este constituit din partea descriptivă și partea operațională, ambele fiind structurate în baza celor 10 obiective generale stabilite în SND și corelate cu obiectivele și prioritățile stipulate în cadrul național de planificare strategică.

Partea descriptivă conține descrierea direcțiilor de intervenție prioritare pe termen mediu și evoluția prognozată a indicatorilor de impact stabiliți pentru fiecare obiectiv general, precum și o descriere succintă a acțiunilor prioritare de reformă și logica intervențiilor ce urmează a fi realizate de Guvern în următorii trei ani. De asemenea, a fost stabilită corelarea și contribuția acțiunilor de reformă planificate în Partea operațională la realizarea angajamentelor și obiectivelor asumate în cadrul Planului Național „Construim Moldova Europeană”, Programului de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană” și Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă. Totodată, au fost estimate costurile totale de implementare a acțiunilor de reformă setate pentru fiecare obiectiv general și sursele de finanțare a acestora.

Partea operațională detaliază viziunea și etapele-cheie setate în partea descriptivă, prin acțiuni de politici concrete, care urmează a fi realizate de către Guvern în perioada 2024-2026, pentru a demara și a implementa reformele stabilite în cadrul strategic pe termen mediu și lung. Programul conține estimarea costurilor de implementare a acțiunilor de reformă, inclusiv sursele de acoperire a acestora, fiind incluse referințele la programele/subprogramele bugetare, conform anexei nr. 7 la Ordinul ministrului finanțelor nr. 208/2015, în scopul de a alinia obiectivele și acțiunile prezentului Plan la Cadrul bugetar pe termen mediu. De asemenea, Programul conține estimări privind necesitățile de finanțare pentru acțiunile de reformă care nu au acoperire financiară din resursele bugetare. Resursele financiare necesare pentru implementarea acțiunilor de reformă proiectate în Program, dar care nu au acoperire financiară, urmează a fi identificate și considerate în

¹ *Legea nr. 315/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”*

cadrul dialogului cu potențialii investitori și parteneri de dezvoltare, inclusiv în cadrul Platformei de Sprijin pentru Moldova.

Partea operațională integrează, de asemenea, un set de indicatori de impact și rezultat pentru fiecare obiectiv specific, prin intermediul cărora va fi evaluat anual impactul acțiunilor de reformă asupra populației. Rezultatele evaluării vor fi consemnate în raportul anual de progres, care va constitui un reper pentru actualizarea anuală a prevederilor documentului, cu re-proiectarea setului de măsuri pentru următoarea perioadă de planificare trienală (2025-2027).

Prioritățile de politici pentru termen mediu (2024-2026)

Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2024 - 2026 înglobează setul de reforme, care vor contribui la realizarea obiectivelor cu impact asupra tuturor domeniilor de activitate ale Guvernului în contextul implementării de către Republica Moldova a criteriilor de aderare la Uniunea Europeană și vor contribui la realizarea celor 4 priorități stabilite în Planul Național „Construim Moldova Europeană”, și anume:

- i) Asigurarea păcii și securității;
- ii) Dezvoltarea economică și crearea locurilor de muncă;
- iii) Modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea condițiilor de viață în localitățile noastre;
- iv) Reforma justiției.

Pe termen mediu, misiunea Guvernului va consta în modernizarea localităților Republicii Moldova, garantarea securității fiecărui cetățean, contribuția la creșterea veniturilor și crearea de locuri de muncă bine plătite, iar pe termen lung obiectivul principal fiind aderarea țării noastre la Uniunea Europeană până în anul 2030.

În perioada 2024-2026, acțiunile de reformă proiectate vor contribui direct la modernizarea infrastructurilor, construcția și reabilitarea spitalelor și școlilor, la susținerea antreprenorilor în vederea sporirii exporturilor pe piața UE, la reformarea sistemului de asistență socială și a politicilor de ocupare a forței de muncă, la dezvoltarea serviciilor publice electronice, la dezvoltarea și extinderea suprafețelor împădurite, la îmbunătățirea serviciilor pentru diasporă și eliminarea corupției din instituțiile statului.

Pe termen mediu, un accent sporit se va pune pe dezvoltarea unei administrații administrației publice moderne, eficiente și reziliente, creșterea nivelului de performanță al instituțiilor publice, creșterea capacităților de absorbție a fondurilor și implementarea eficientă a proiectelor și politicilor publice.

Obiectivul general 5: Îmbunătățirea stării de sănătate fizică și mintală a populației prin contribuția activă a unui sistem de sănătate modern și eficient, care răspunde nevoilor fiecărui individ

Angajamentul statului de a dezvolta un sistem de sănătate modern rezilient și eficient urmează a fi realizat prin implementarea unor măsuri complexe. Prioritățile pentru orizontul de 3 ani includ construcția și reabilitarea infrastructurii din sistemul medical, digitalizarea sectorului și îmbunătățirea și extinderea serviciilor de sănătate, făcându-le accesibile în egală măsură pentru copii, femei și bărbați.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate vor contribui semnificativ la îmbunătățirea stării de sănătate a populației și o mai bună prevenție și gestionare a bolilor, către finele anului 2026 fiind prognozată diminuarea ratei mortalității materne până la 5 de cazuri și a mortalității infantile până la 5 de cazuri la 100 de mii de nou-născuți vii, iar a ratei mortalității prin boli ale aparatului circulator, tumori maligne și boli ale aparatului digestiv până la 1000 de cazuri și prin traumatisme și intoxicații până la 50 de cazuri la 100 de mii de populație. Astfel, reformele vizare urmează să stimuleze tendințele demografice pozitive, țintind creșterea speranței de viață la naștere până a cel puțin 71,5 ani.

Costul total de implementare a acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 5 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 3 112 973,5 mii lei, inclusiv 1 264 472,7 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 1 848 500,8 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 1 336 969,5 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 921 184 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 854 820 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în partea operațională va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea nr. 14. Spitale regionale renovate. *Asigurarea unei infrastructuri medicale moderne și de calitate prin echiparea și renovarea spitalelor existente pentru îmbunătățirea serviciilor de sănătate în toată țara.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 22. Accelerarea modernizării sistemului de sănătate întru asigurarea majorării accesului populației la toate tipurile de servicii medicale și la medicamente.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 3.1. Până în 2030, reducerea ratei mortalității materne la mai puțin de 13,3 cazuri la 100 000 de născuți vii;
- 3.2. Până în 2030, eliminarea deceselor care pot fi prevenite pentru nou-născuți și copii până la vârsta de 5 ani, reducerea mortalității neonatale la 6 decese la 1 000 născuți vii și a mortalității copiilor până la vârsta de 5 ani la 10 decese la 1 000 născuți vii;
- 3.3.1. Până în 2030, reducerea transmiterii HIV și ITS, în special în populațiile-cheie, și a mortalității asociate cu HIV;
- 3.3.2. Până în 2030 reducerea poverii tuberculozei, combaterea hepatitei, bolilor condiționate de apă și a altor boli transmisibile;
- 3.4.1. Până în 2030, reducerea cu 30% a mortalității premature cauzate de boli netransmisibile prin prevenire și tratare;
- 3.4.2. Promovarea sănătății mintale și a bunăstării populației;

- 3.6. Până în 2030, reducerea cu 50% a numărului de decese și leziuni din cauza accidentelor rutiere;
- 3.7. Până în 2030, asigurarea accesului universal la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru planificarea familiei, informare și educație;
- 3.8. Realizarea accesului universal la servicii de sănătate, inclusiv protecția riscurilor financiare, accesul la servicii esențiale de sănătate calitative și accesul la medicamente de bază și vaccinuri sigure, eficiente, calitative și la prețuri accesibile pentru toți;
- 3.b. Susținerea cercetării și dezvoltării vaccinurilor și medicamentelor pentru bolile transmisibile și netransmisibile care afectează populația, oferirea accesului la medicamente esențiale;
- 3.c. Creșterea și eficientizarea finanțării sistemului de sănătate și recrutare, dezvoltare, instruire și menținere a personalului medical;
- 3.d. Consolidarea capacității pentru avertizarea rapidă, reducerea și gestionarea riscurilor naționale pentru sănătate.

PARTEA OPERAȚIONALĂ

PLANUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE PENTRU ANII 2024-2026

Nr.	Acțiune	Perioada de realizare	Indicatori de monitorizare	Costuri acoperite CBTM/ Asistență externă 2024 (mii lei)	Costuri acoperite CBTM/ Asistență externă 2025 (mii lei)	Costuri acoperite CBTM/ Asistență externă 2026 (mii lei)	Subprogram bugetar/ Proiectul de asistență	Costuri neacoperite 2024 (mii lei)	Costuri neacoperite 2025 (mii lei)	Costuri neacoperite 2026 (mii lei)	Cost total (mii lei)	Autoritate responsabilă	Document de referință
Obiectiv specific 5.1. Asigurarea acoperirii universale cu servicii medicale de înaltă calitate, care să contribuie la îmbunătățirea calității vieții													
1.	Construcția obiectelor de infrastructură în sistemul de sănătate în vederea îmbunătățirii și extinderii serviciilor de sănătate	Trim. II, 2023 - Trim. IV, 2028	1. Lansarea construcției spitalului regional Bălți (finalizarea 2029) - trim. IV, 2024; 2. Lansarea construcției spitalului regional Cahul (finalizarea 2029) - trim. IV, 2024; 3. Centrul Republican de Reabilitare creat - trim. IV, 2025, finanțare Banca Mondială -16000 mii lei; 4. Depozit modular pentru pentru a asigura depozitarea testelor de laborator, reagentilor, consumabilelor de laborator, echipamentului de protecție individuala pentru laboratorul ANSP - trim. III, 2025, finanțare Pandemic Fund (OMS și Banca Mondială) - 11450 mii lei.	135041,2	333900	303000	80.04; 80.10; 80.19; Acordul-cadru de împrumut dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea proiectului „Construcția Spitalului Regional Bălți” (HG 716/2023)	696296,8	518184	531720	2518142	Ministerul Sănătății;	PAG, cap.V/ Sănătate, alin. 1; SND, direcția de intervenție 5.25, p. 8, 11, p.12; Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, OG 2.1., 2.2, 2.3.
2.	Dezvoltarea și punerea în practică a sistemelor informaționale în domeniul sănătății	Trim. II, 2023 - Trim. IV, 2025	1. SI Evidența resurselor umane în sănătate (SI ERUS) funcțional - trim. IV, 2025; 2.SI „TRANSPLANT” funcțional - trim. IV, 2026; 3. Soluțiile IT înregistrarea și eliberarea certificatelor de naștere și deces de instituțiile medicale funcționale - trim. IV, 2024, finanțare Banca Mondială 331,5 mii lei; 4. 4. SI „e-Rețeta” funcțional - trim. IV, 2026;	331,5	100	100	80.04; 80.18; 80.05; 80.16	3300	20000	20000	43831,5	Ministerul Sănătății; Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale; Agenția Guvernare Electronică; Agenția de Transplant;	PAG, cap.V/ Sănătate, alin. 6, 11; SND, direcția de intervenție 5.25, p.13; Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, OG 3.2., 5.1., 5.2., 5.3.

			5. SI trasabilitate a medicamentelor funcțional - trim. IV, 2026.										
3.	Crearea serviciilor de reabilitare, ergoterapie și capacitate conform nevoilor persoanei în cadrul spitalelor de psihiatrie	Trim. III, 2023 - Trim. IV, 2025	1. Servicii de reabilitare, ergoterapie și capacitate extinse/create - trim. IV, 2025; 2. Circa 10 mii de beneficiar anual de servicii de reabilitare, ergoterapie și capacitate - trim. IV, 2025.	2000			80.18	9000			11000	Ministerul Sănătății;	PAG, cap.V/ Sănătate, alin. 5; SND, direcția de intervenție 5.25, p.3; Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, OG 2.1., 2.3.
4.	Dezvoltarea infrastructurii Centrelor de Intervenție Timpurie la Copii cu crearea condițiilor în corespundere cu Standardele aprobate	Trim. III, 2023 - Trim. IV, 2025	1. 24 centre de intervenție timpurie la copii funcționale (reparație, dotare cu dispozitive medicale, materiale de dezvoltare, mobilier etc.) - trim. IV, 2025; 2. 100 mii de copii cu vârsta de pînă la 5 ani beneficiari de servicii anual - trim. IV, 2026	16000	24000		80.19				40000	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Sănătate	PAG, cap.V, Sănătate; SND, direcția de intervenție 5.25, p.7; Strategia națională de sănătate ”Sănătatea 2030”, OG 2.1, 2.2., 2.3.
Obiectiv specific 5.2. Reducerea poverii bolilor transmisibile și netransmisibile prin abordarea cuprinzătoare și transectorială a determinanților sănătății													
5.	Fortificarea și dezvoltarea infrastructurii serviciilor medicale	Trim. I, 2023 - Trim. IV, 2024	1. 13 Centre AVC (reparate; dotate cu dispozitive performante) funcționale în anul 2024 (1 centru AVC comprehensiv, 1 centru AVC multidisciplinar, 11 centre AVC primare funcționale - trim. IV, 2024; 2. 5 centre perinatale dotate cu echipamente și dispozitive performantetrim. IV, 2024; 3. 11 instituții medico-sanitare publice dotate cu dispozitive și echipament medical pentru prestarea serviciilor medicale calitative victimelor violului și altor forme de abuz sexualserviciilor trim. IV, 2024	450000			80.19	25000	25000		500000	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Sănătate	PAG, cap.V, Sănătate, alin. 1, 6; SND, direcția de intervenție 5.25, p.3; Strategia națională de sănătate ”Sănătatea 2030”, OG 2.1., 2.2, 3.2.

INDICATORII DE IMPACT
ai Planului național de dezvoltare pentru anii 2024-2026

Nr.	Obiectiv specific	Indicatori	Anul de referință	Valoare de referință	Ținta către 2026	Furnizorul de date
42	OG 5.	Rata mortalității materne la 100 de mii de nou-născuți vii, cazuri/an	2021	0,48	0,05	Biroul Național de Statistică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
43	OG 5.	Rata mortalității infantile la 1 000 de nou-născuți vii, cazuri/an	2021	8,70	5,00	Biroul Național de Statistică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
44	OG 5.	Rata mortalității prin boli ale aparatului circulator, tumori maligne și boli ale aparatului digestiv la 100 de mii de populație, cazuri/an	2021	1253,40	1000,00	Biroul Național de Statistică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
45	OG 5.	Rata mortalității prin traumatisme, intoxicații la 100 de mii de populație, cazuri/an	2021	73,40	50,00	Biroul Național de Statistică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
46	OG 5.	Speranța de viață la naștere, ani	2022	71,40	72,00	Biroul Național de Statistică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică